

Harkkoseinien leikkauskestävyyden tutkimus

Harkkoseinien leikkauskestävyys

- Harkkoseiniä käytetään mm. **maanpaineseinissä ja kantavissa rakenteissa**
- Leikkauskestävyys on usein mitoitusta hallitseva tekijä
- Nykyinen mitoitus ei aina huomioi riittävästi:
  - harkkojen geometriaa
  - todellisia murtomekanismeja
- Tampereen yliopistolla 2025 käynnistetty tutkimus aiheesta, tutkimuksen rahoittaa Betoniteollisuuden harkkojaos, diplomityöntekijänä Alpo Makkonen

Tausta ja tavoitteet

- Eurokoodissa ei ole suoraa kaavoja laskentaan ja laskenta tapahtunut rakentamismääräyskokoelman mukaan
- Päättävöitteena on tutkia vaakaraudoitetun kevytsoraharkkoseinän toimintaa ja murtotapoja ja lisäksi:
  - Selvittää harkkotyyppin ja geometrian, raudoituksen ja laastin vaikutus leikkauskestävyyteen
  - Yhdistää kuormitus – halkeilu – murto mittausten avulla

Työryhmä

- Anssi Laaksonen – ohjaaja
  - Juuso Auvinen – toinen ohjaaja
  - Heikki Alho – kuormitukset
  - Virpi Leivo – projektinjohto
  - Alpo Makkonen – diplomityöntekijä
-
- Harkkojaoksesta työtä ohjannut Antti Taivalkangas

Koekappaleet ja -seinät

- Testattu yksittäisiä harkkoja ja koeseiniä
- Koeseinien pituus: 4,0–4,8 m harkkotyypistä riippuen, saatiin testattu molemmat päät
- Korkeus: 1,0 m
- Yhteensä 12 koeseiniä ja 24 koeseinätestausta
- Muuttujat eri koeseinien välillä:
  - Harkkotyyppi
  - Rauditus (saumaraudoitus 8 mm tai 10 mm)
  - leikkausjänne (voiman etäisyys tuelta)

Koeseinät

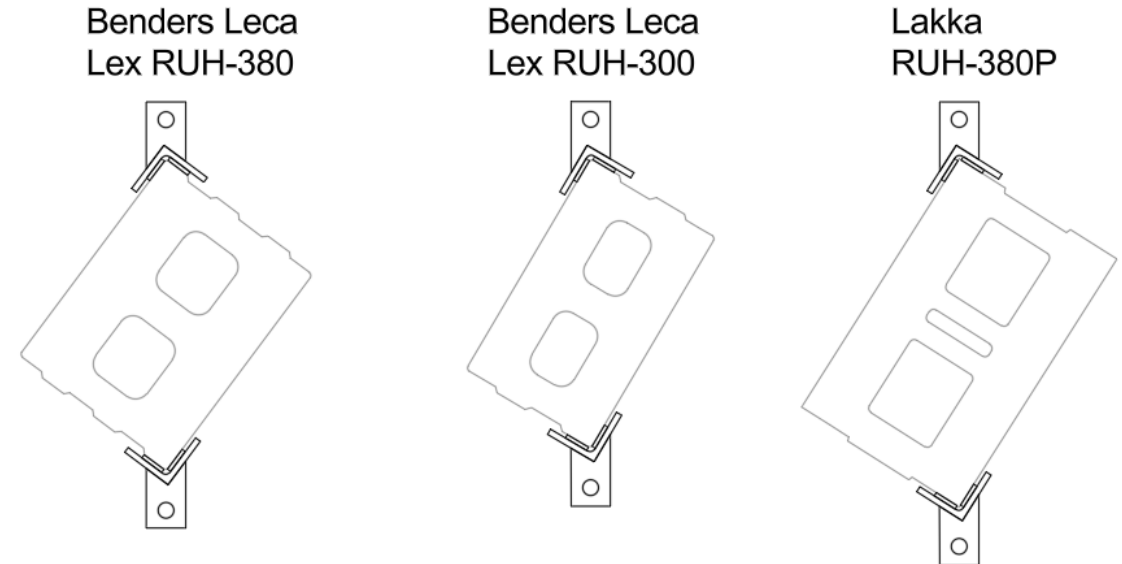

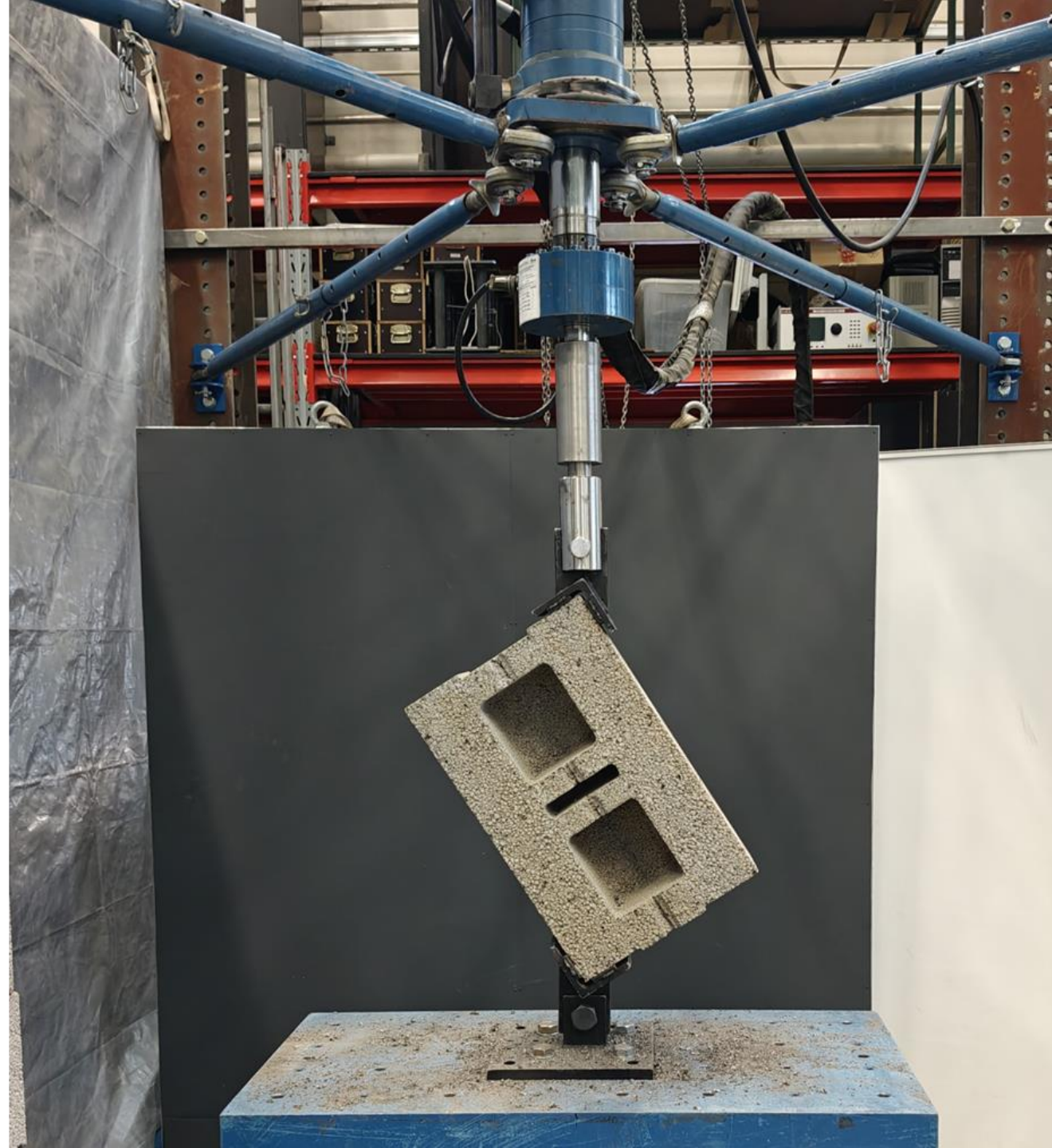
Koeseinät

Vinopuristuskokeet: yksittäiset harkot

- Yksittäisille harkoille tehtiin vinopuristuskokeita
  - diagonaalinen puristus, jolla simuloitiin seinän leikkausta ja murtoa
  - Tavoitteena oli vertailla harkkotyypin peruskestävyyksiä ja yhteyttä koko seinän testeihin
- Yli 50 kuormitusta

Vinopuristuskokeen tuloksia

Liittyvät kokeet

- Laastin laadunvarmistus:
  - Laastiprismakokeet
- Laastin tartuntalujuuteen liittyvät kokeet
- Terästen vetokokeet:
  - Myötölujuus
  - seinissä käytettyjen terästen laadunvarmistus

Mittausjärjestely – kuormitustapa ja mitat

- Kuormitukset toteutettiin kolmipistekuormituksena
- Tukiväli: 2250–2600 mm
- Leikkausjänne (voiman etäisyys tuelta): 650–850 mm
- Mitattiin tunkin voima ja siirtymä kuormituksen aikana ja muodostetaan kuormitus–siirtymä -käyrä
- Tästä saadaan perusdata, johon DIC- ja venymämittaustulokset liitetään

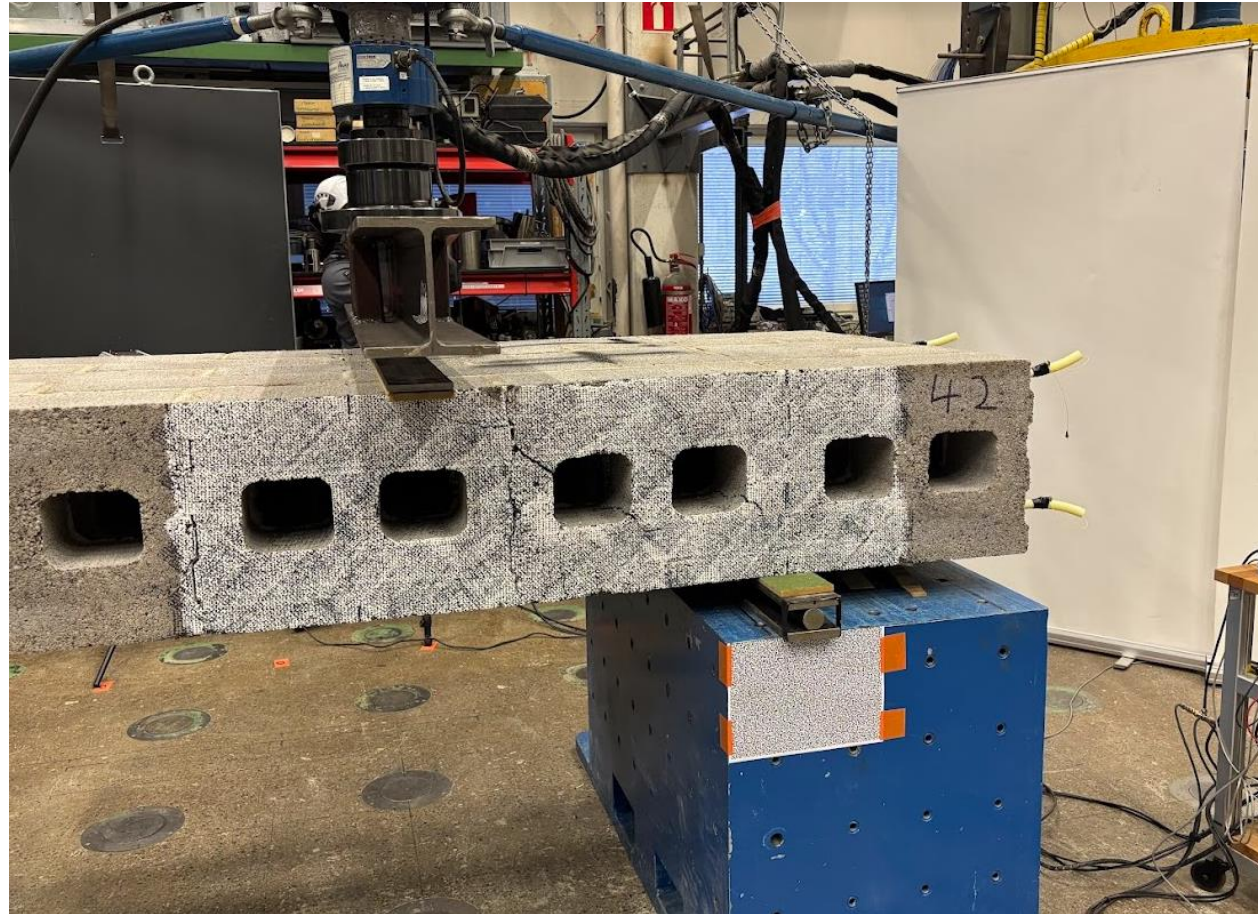

Mittausjärjestely – DIC-mittaus

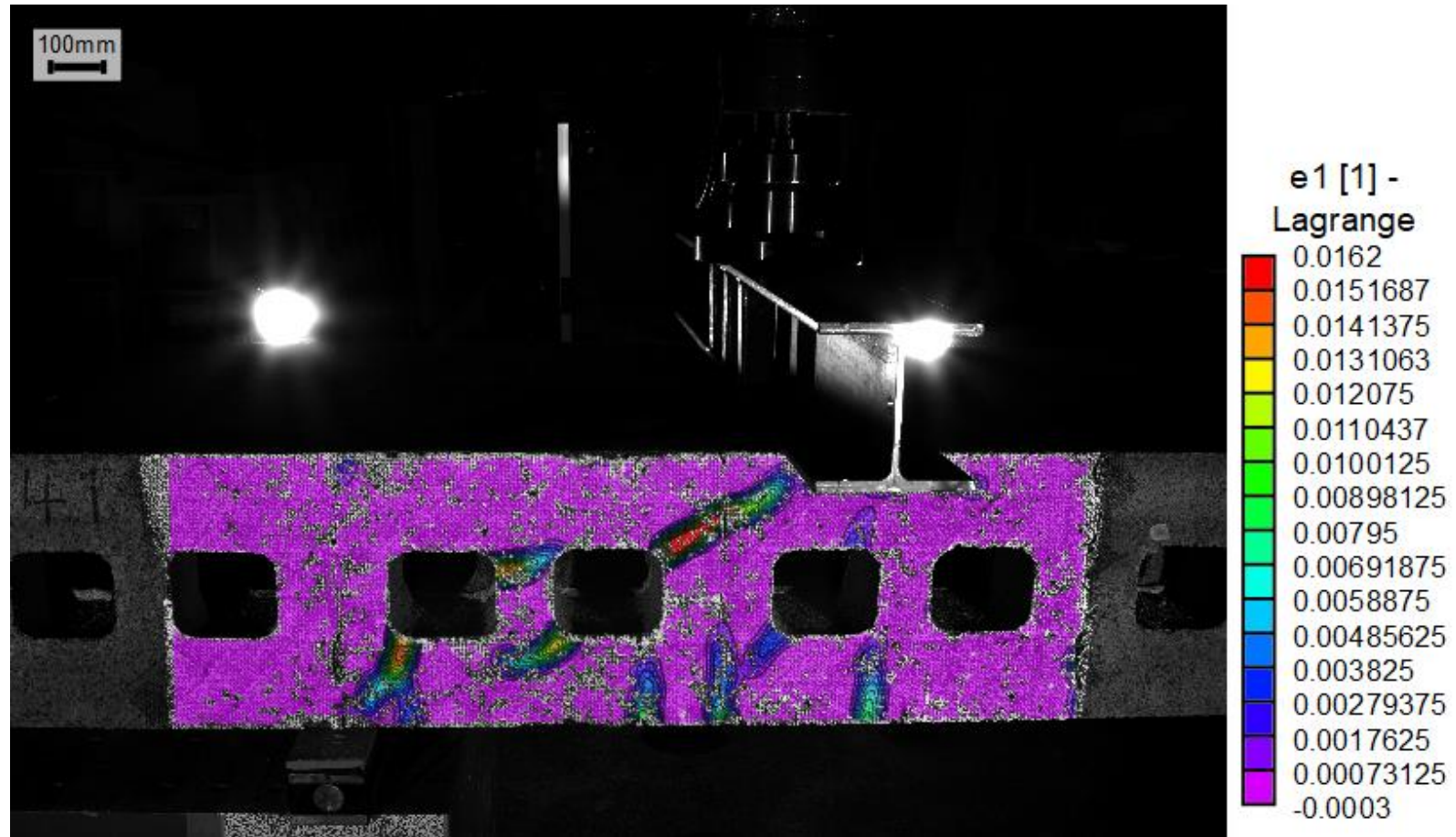
- Digitaalinen kuvakorrelaatio
- Rakenteen pinnassa valkoinen pohja, jossa musta pistekuviointi
- Käytännössä järjestelmä kuvaa rakennetta koko kuormituksen ajan asetetulla taajuudella (1/s)
- Tämän avulla saadaan talteen muodonmuutokset ja siirtymät koko kuormituksen ajalta
  - Halkeama havaittiin heti syntyhetkellä
  - Halkeamien kehittyminen voitiin kytkeä suoraan voimatasoon
  - Paransi murtomekanismien tulkintaa ja harkkotyyppien vertailua

DIC-mittaus

DIC-mittaus

Mittausjärjestely – valokuitumittaus

- Nykyaikainen vaihtoehto venymäliuskoille
- Mittaa terästen venymiä teräksen pintaan liimatuista valokuiduista
- Valokuitu kytketään mittausjärjestelmään
- Venymä lasketaan takaisin heijastuvan valon perusteella
- Etuna: jatkuva venymädata koko tangon pituudelta

Tähän mennessä saatuja tuloksia

- Kaikista suurin merkitys leikkauskestävyyteen on harkon geometrialla.
- Reiät ohjaavat halkeamien muodostumista varsinkin harkkotyypeillä, joissa läpireiät. Näissä halkeamat alkavat kehittymään reikien nurkista
- Harkkotyypeillä, joissa reiät eivät meni läpi asti, on huomattavissa betonirakenteiden kaltaista toimintaa leikkaantumisessa. Leikkaushalkeamat alkavat näissä siis kehittymään taivutusshalkeamista ja kääntyvät siitä kohti kuormituspistettä.

Tähän mennessä saatuja tuloksia

- Seinien kestävyys huomattiin seuraavan harkkojen kestävyksiä yksittäisten harkkojen kuormituksista
- Raudoitusmäärän vaikutus leikkauskestävyyteen on pieni, joten teräsmäärän nostamisella ei saada lisää kapasiteettia leikkaantumisen suhteen
- Laastin vaikutus pystysaumoissa suuri. Tälläkin hetkellä ohjeistuksessa on, että maanpaineeseinissä pystysaumoissa käytetään laastia. Tästä on tärkeää pitää kiinni ja myös koittaa varmistua siitä, että tämä tiedetään myös työmailla!

Tähän mennessä saatuja tuloksia

- Tällä hetkellä Eurokoodin mukaan lasketun taivutuskestävyyden osalta 380 leveillä harkoilla päästään noin 5,5 metrin jännemittoihin
  - Osalla harkoilla tyypeistä leikkauskestävyys heittämällä riittävä tälle jännemitalle. Osalla ollaan jo aika lähellä maksimia tässä vaiheessa
  - Pitää ottaa huomioon, että oikeassa tilanteessa perustuksen ja seinän välinen liitos ottaa paljon kuormaa vastaan, joka auttaa tilannetta

Yhteenvetona

Jos halutaan kasvattaa kevytsoraharkkoseinän leikkauskapasiteettia, on harkkojen geometrian muokkaaminen tämän tutkimuksen perusteella ainut tehokas tapa

